

КОКОРИНА Вікторія Ігорівна,
старший викладач кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Державна політика є напрямом дії державних органів для розв'язання певних проблем, при цьому її зміст визначається державним органом (агентством) відповідно делегованим йому повноваженням [1, с. 22]. Фінансова державна політика передбачає реалізацію комплексу дій і заходів у сфері фінансової діяльності суб'єктів господарювання, фінансових інституцій, громадян і державних органів з метою досягнення поставлених цілей.

Беручи до уваги існуючі дефініції поняття «фінансова інклюзія» [2-3], можна узагальнити, що фінансова інклюзія – це соціально-економічна характеристика національної економіки, яка передбачає рівний доступ усіх членів суспільства до фінансових продуктів та послуг, що мають прийнятну ціну та відповідають потребам споживачів. Надання таких послуг здійснюється банківським, страховими, фондовими та інші фінансовими комерційними організаціями. Таким чином, державна політика забезпечення фінансової інклюзії може передбачати виключно регуляторні дії.

Перший напрям державної політики з забезпечення фінансового включення населення повинен передбачати реалізацію заходів з підвищення рівня доходів громадян, для чого необхідно: запровадити ініціативи із стимулювання розвитку підприємництва (забезпечення сприятливого податкового клімату, подальше вдосконалення програм кредитування малого бізнесу, запровадження проектів приватно-державного партнерства); забезпечити інфляційну та фінансову стабільність національної економіки; підвищити соціальні стандарти життя населення.

Другий напрям державної політики спрямований на підвищення фінансової грамотності населення. До наявних он-лайн курсів з цифрової грамотності слід додати програми з фінансової математики і фінансового планування майбутнього. Для осіб, що не мають можливості користуватися Інтернетом, слід запровадити аналогічні оф-лайн курси з залученням до цього процесу навчальних і громадських організацій. Особливої уваги потребує фінансова освіта школярів, яка може здійснюватись у формі спеціальних навчальних дисциплін, он-лайн ігор з фінансової грамотності тощо.

Третій напрям державної політики повинен передбачати підвищення довіри населення до банківської системи шляхом забезпечення захисту персональних даних споживачів фінансових послуг, а також захист їхніх прав і інтересів (цифрова ідентифікація громадян і бізнесу, електронний підпис,

заходи кібербезпеки, інформаційна програма НБУ «Шахрай Гудбай» тощо). Основним завданням за напрямом є розроблення однакових вимог для всіх постачальників послуг щодо захисту прав споживачів цифрових фінансових послуг та вдосконалення правової бази з захисту конфіденційності персональних даних споживачів.

Також слід зауважити, що ефективність заходів з підвищення довіри населення до банківської системи значною мірою залежить від масштабу та якості роз'яснювальної діяльності та пропагування переваг використання дистанційних фінансових послуг. З цією метою необхідно більш широко залучати ЗМІ до процесів підтримки активного діалогу між ключовими зацікавленими сторонами цифрової фінансової екосистеми (уряд, приватний сектор, громадянське суспільство) шляхом створення робочих груп, проведення прес-брифінгів, круглих столів, підготовки прес-релізів тощо [4].

Четвертий напрям державної політики забезпечення фінансової інклюзії повинен передбачати реалізацію заходів з розбудови платіжної фінансової інфраструктури, а саме:

- забезпечення більш широкого проникнення мережі Інтернет (відповідальні виконавці – КМУ, Мінцифри, Мінекономіки, Мінрегіон, оператори зв'язку, провайдери Інтернет-послуг);

- забезпечення цінової доступності персональних комп'ютерних і мобільних пристроїв шляхом встановлення соціальних пільг, надання безвідсоткового споживчого кредиту, спонсорської та благодійної допомоги (відповідальні виконавці – КМУ, Мінекономіки, банки, благодійні фонди);

- розширення мережі POS-терміналів завдяки їх встановленню у торговельних підприємствах та поштових відділеннях у сільській місцевості, а також розширення набору фінансових послуг, які пропонують платіжні термінали (відповідальні виконавці – КМУ, НБУ);

- надання підтримки особам старшого віку, які мають смартфон або доступ до Інтернету, у набутті навичок безготівкової оплати шляхом запровадження на базі державних банків спеціалізованих програм для здійснення дистанційних платежів (відповідальні виконавці – КМУ, НБУ, державні банки, розробники програмного забезпечення).

Список використаних джерел:

1. Пал Л. А. Аналіз державної політики. К. : Основи, 1999. 422 с.
2. Сохацька О. М., Кириленко С. В. Удосконалення банківського обслуговування в контексті забезпечення фінансової інклюзії. *Фінанси України*. 2019. № 6. С. 118-128.
3. Гладких Д. М. Напрями забезпечення фінансової інклюзії в Україні. *Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. Серія «Економіка»*. 2019. № 8. URL : <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-01/analit-hladkyh-economy-8-2019-1.pdf>.
4. Питання розвитку фінансової інклюзії в Україні. Українська міжбанківська асоціація членів платіжних систем ЄМА. Ч. 1. 2018. URL : <https://www.ema.com.ua/news/chastina-persha-digital-financial-inclusion-ukrainian-agenda/>.